

Dosarul nr. 2ra-707/20

Prima instanță: Judecătoria Chișinău sediul Centru (jud. R. Berdilo)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. L. Bulgac, V. Buhnaci, V. Sîrbu)

DECIZIE

17 iunie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru
Dumitru Mardari
Nicolae Craiu

examinând recursul declarat de Igori XXXXX Tiunicov, reprezentat de avocatul Petru Bălănel

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Constantin Crețu, reprezentat de avocatul Petru Duluța împotriva lui Igori XXXXX Tiunicov cu privire la determinarea cotei-părți din bunul imobil

împotriva deciziei din 15 ianuarie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Igori XXXXX Tiunicov și menținută hotărârea din 12 iulie 2019 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, prin care acțiunea a fost admisă

constată:

La 27 martie 2017, Constantin Crețu, reprezentat de avocatul Petru Duluța a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Igori XXXXX Tiunicov, Tatiane Tiunicova, Olgăi Mihailova și Igori XXXXX Tiunicov cu privire la determinarea cotei-părți din bunul imobil.

În motivarea acțiunii a invocat că în procedura executorului judecătoresc Roman Ioniță se află titlul executoriu privind încasarea de la Igori XXXXX Tiunicov în beneficiul lui Constantin Crețu a sumei de 9 600 de euro.

În scopul asigurării acțiunii de către executorul judecătoresc au fost aplicate măsuri asigurătorii și anume, sechestrul pe bunurile ce aparțin pârâtului-debitor cu titlu de drept de proprietate.

A menționat că potrivit informației parvenite executorului judecătoresc Roman Ioniță de la ÎS „Cadastru”, pârâtului îi aparține cu drept de proprietate comună apartamentul nr. X din str. XXXXX mun. XXXXX, cu nr. cadastral XXXXX, împreună cu Igori XXXXX Tiunicov coproprietari ai imobilului sunt Tatiana Tiunicova, Igori XXXXX Tiunicov și Olga Mihailova, dobândit în baza contractului de vânzare-cumpărare, transmitere-primire la 21 decembrie 1995, înregistrat la cadastru la 19 iunie 2003.

A precizat că pârâții au refuzat să determine cotele-părți din apartament în mod benevol la un notar ales.

Și-a întemeiat pretențiile în baza dispozițiilor art. 44, 90 Cod de executare, art. 353 Cod civil.

A solicitat admiterea acțiunii, determinarea cotei-părți a lui Igori XXXXX Tiunicov în mărime de 1/4 cotă-parte din apartamentul nr. X nr. cadastral XXXXX din str. XXXXX mun. XXXXX.

Pe parcursul examinării cauzei, Constantin Crețu a depus cerere prin care a concretizat calitatea procesuală a pârâților, indicând în calitate de pârât doar pe Igori XXXXX Tiunicov și în calitate de intervenienți accesorii pe Igori XXXXX Tiunicov, Tatiana Tiunicova și executorul judecătoresc Roman Ioniță.

Prin încheierea din 26 noiembrie 2018 a Judecătorei Chișinău sediul Centru, a fost admis renunțul lui Constantin Crețu la pretenția înaintată împotriva Tatianei Tiunicova, Olgăi Mihailova, Igori XXXXX Tiunicov privind determinarea cotei-părți a lui Igori XXXXX Tiunicov în mărime de 1/4 cotă-parte din ap. X din str. XXXXX mun. XXXXX.

A fost încetat procesul civil intentat la cererea de chemare în judecată a lui Constantin Crețu împotriva Tatianei Tiunicova, Olgăi Mihailova, Igori XXXXX Tiunicov privind determinarea cotei-părți a lui Igori XXXXX Tiunicov în mărime de 1/4 cotă-parte din ap. X din str. XXXXX mun. XXXXX.

Prin hotărârea din 12 iulie 2019 a Judecătorei Chișinău sediul Centru, a fost admisă acțiunea.

A fost determinată după Igori XXXXX Tiunicov 1/4 cotă-parte ideală din bunul imobil cu nr. cadastral 0100207.107.01.025 din mun. Chișinău str. Ismail 84.

Prin decizia din 15 ianuarie 2020 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Igori XXXXX Tiunicov și menținută hotărârea primei instanțe.

La 3 martie 2020, Igori XXXXX Tiunicov, reprezentat de avocatul Petru Bălănel a declarat recurs împotriva deciziei din 15 ianuarie 2020 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a hotărârii primei instanțe și a deciziei instanței de apel, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în prima instanță.

În motivarea recursului a invocat că reclamantul Constantin Crețu în cadrul ședinței de judecată din 26 noiembrie 2018, a confirmat că cererea înaintată la 4 iulie 2018 reprezintă o cerere de concretizare a pretențiilor, în temeiul art. 60 CPC, prin care nu a solicitat renunțarea la pretenția înaintată împotriva Tatianei Tiunicova (Parkinson), Olgăi Mihailova și Igori XXXXX Tiunicov, precum și încetarea procesului civil intentat în privința acestora, doar și-a reiterat poziția vis-a-vis de obiectul acțiunii, solicitând continuarea procesului de judecată, fără a fi necesară respectarea procedurii de determinare și substituirea în drepturi procesuale a succesorului participantului la proces decedat Olga Mihailova. Totodată, solicitând respingerea cererii de suspendare a procesului înaintată de către reprezentantul lui Igori XXXXX Tiunicov.

Prin urmare, prima instanță în mod eronat a interpretat solicitările enunțate în cererea de concretizare a lui Constantin Crețu și în mod greșit a dispus încetarea procesului civil intentat la cererea de chemare în judecată a lui Constantin Crețu împotriva Tatianei Tiunicova (Parkinson), Olgăi Mihailova și Igori XXXXX Tiunicov, aplicând eronat în acest sens art. 265 lit. c) CPC.

În consecință, fiind dispusă încetarea procesului civil în partea Tatiane Tiunicova (Parkinson), Olgăi Mihailova și Igori XXXXX Tiunicov, cererea de suspendare a procesului înaintată de către reprezentantul lui Igori XXXXX Tiunicov (avocatul Dumitru Mîrzac) a rămas neexaminată și prima instanță nu s-a expus asupra acesteia.

A considerat că încetarea procesului civil în privința Tatiane Tiunicova (Parkinson), Olgăi Mihailova și Igori XXXXX Tiunicov contravine legii și încalcă flagrant drepturile, libertățile și interesele legitime ale acestora, or Tatiana Tiunicova (Parkinson), Olga Mihailova și Igori XXXXX Tiunicov sunt coproprietari devălmași ai ap. X din str. XXXXX mun. XXXXX, iar obiectul acțiunii îl constituie atribuirea bunului imobil regimul proprietății comune pe cote-părți, deci sunt implicate și afectează drepturile și obligațiile comune ale tuturor coproprietarilor și acestea decurg din aceleași temeuri de fapt și de drept.

Prin încheierea protocolară din 1 februarie 2019 a primei instanțe, a fost admisă cererea reprezentantului lui privind intervenirea în proces a coparticipanților obligatorii în temeiul art. 62 CPC, a coproprietarilor bunului imobil menționat, iar în partea intervenirii în proces a succesorului decedatei Olga Mihailova, instanța nu s-a expus.

Prima instanță la judecarea pricinii a încălcat normele de drept procedural, deoarece contrar prevederilor art. 26 alin. (1), (2), 100 alin. (1), 102 alin. (1), (3), (4), 193 alin. (1) CPC, a examinat pricina în absența participanților la proces - intervenienților Tatiana Tiunicova (Parkinson) și Igori XXXXX Tiunicov, precum și a succesorului Olgăi Mihailova, care nu au fost citați legal despre ședințele de judecată.

Astfel, prima instanță nu a întreprins măsuri de citare a acestora pentru ședințele de judecată din 21 februarie 2019, 27 iunie 2019, 4 iulie 2019 și 12 iulie 2019.

La fel, a considerat că calitatea procesuală a intervenienților Tatiana Tiunicova (Parkinson) și Igori XXXXX Tiunicov, precum și a succesorului decedatei Olga Mihailova a fost viciată, or prima instanță conform art. 62 și 185 CPC, urma să soluționeze problema antrenării în proces a coproprietarilor bunului imobil litigios în calitate de copârâți și nu intervenienți accesorii, deoarece drepturile și obligațiile acestora decurg din același temeuri de fapt și drept.

A evidențiat că constatările primei instanțe expuse în hotărâre, sunt în contradicție cu circumstanțele pricinii, nefiind elucidate pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii, ceea ce servește temei de casare a hotărârii.

La fel, prin refuzul de amânare a ședinței de judecată, pentru a fi citați participanții la proces, prima instanță a ignorat prevederile legale și a încălcat drepturile coproprietarilor Tatiana Tiunicova (Parkinson), Igori XXXXX Tiunicov, precum și a succesorului decedatei Olga Mihailova, prevăzute de art. 345 alin. (3) Cod civil.

A precizat că Constantin Crețu și-a întemeiat acțiunea în baza prevederilor art. 353 Cod civil, normă legală care permite creditorului urmărirea cotei-părți ideale a debitorului deja stabilită în proprietatea comună deținută pe cote-părți și nicidecum, solicitarea către instanță a determinării regimului bunului imobil a

proprietății în devălmășie în regim de proprietate pe cote-părți și a stabilirii acestor cote-părți ideale coproprietarilor.

Astfel, solicitarea lui Constantin Crețu, bazată pe art. 353 Cod civil, privind stabilirea cotelor-părți a proprietarului Igori XXXXX Tiunicov în proprietatea aflată în devălmășie nu este susținută de suport juridic, respectiv, urma a fi respinsă.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Astfel, se constată că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 3 martie 2020 împotriva deciziei din 15 ianuarie 2020 a Curții de Apel Chișinău în termenul legal.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi admis, cu casarea deciziei instanței de apel și remiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) CPC, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

După cum rezultă din materialele cauzei, Constantin Crețu înaintând acțiunea în judecată împotriva lui Igori XXXXX Tiunicov, Tatiane Tiunicova, Olgăi Mihailova și Igori XXXXX Tiunicov, a solicitat determinarea cotei-părți a lui Igori XXXXX Tiunicov în mărime de 1/4 cotă-parte din apartamentul nr. X nr. cadastral XXXXX din str. XXXXX mun. XXXXX.

Este cert și faptul că la 4 iulie 2018, Constantin Crețu a depus o cerere prin care a concretizat calitatea procesuală a părților, indicând în calitate de pârât doar pe Igori XXXXX Tiunicov și în calitate de intervenienți accesorii pe Igori XXXXX Tiunicov, Tatiana Tiunicova și executorul judecătoresc Roman Ioniță (f. d. 111 vol. I).

Prin încheierea din 26 noiembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, a fost admis renunțul lui Constantin Crețu la pretenția înaintată împotriva Tatiane Tiunicova, Olgăi Mihailova, Igori XXXXX Tiunicov privind determinarea cotei-părți a lui Igori XXXXX Tiunicov în mărime de 1/4 cotă-parte din ap. X din str. XXXXX mun. XXXXX.

A fost încetat procesul civil intentat la cererea de chemare în judecată a lui Constantin Crețu împotriva Tatiane Tiunicova, Olgăi Mihailova, Igori XXXXX Tiunicov privind determinarea cotei-părți a lui Igori XXXXX Tiunicov în mărime de 1/4 cotă-parte din ap. X din str. XXXXX mun. XXXXX.

Fiind investită cu judecarea cauzei, prima instanță a admis acțiunea și a determinat după Igori XXXXX Tiunicov 1/4 cotă-parte ideală din bunul imobil cu nr. cadastral 0100207.107.01.025 din mun. Chișinău str. Ismail 84.

Judecând apelul declarat de către Igori XXXXX Tiunicov, instanța de apel a respins apelul și a menținut hotărârea primei instanțe.

Verificând legalitatea deciziei contestate în raport cu prevederile aplicabile la caz și criticile aduse în recurs, instanța de recurs constată că, contrar prevederilor art. 239 CPC și art. 241 alin. (5) CPC, decizia instanței de apel este una nemotivată, concluziile fiind expuse într-o formă evazivă, incertă, neavând putere de convingere, fără a fi dată o apreciere cuvenită pretențiilor formulate în prezentul litigiu în raport cu materialul probator reținut de prima instanță, precum și normele de drept ce reglementează acest aspect.

Or, analiza pe care judecătorul o face în legătură cu motivele de fapt și de drept, care i-au format convingerea în sensul unei anumite soluții trebuie să fie clară și simplă, precisă, conchisă și fermă, să aibă putere de convingere.

Totodată, în conformitate cu art. 373 alin. (1) și (2) CPC, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanța de apel de către participanții la proces.

Astfel, la caz, se constată că instanța de apel judecând apelul declarat de către Igori XXXXX Tiunicov, a reținut în linii generale faptul precum că prima instanță corect a determinat cota-parte a lui Igori XXXXX Tiunicov în mărime de 1/4 cotă-parte din ap. X din str. XXXXX mun. XXXXX.

La o astfel de concluzie instanța de apel a ajuns, însă, fără a da o apreciere clară și exhaustivă argumentelor lui Igori XXXXX Tiunicov, din cererea de apel, precum că prin hotărârea atacată cu apel s-ar încălca drepturile Tatianeii Tiunicova (Parkinson), Olgăi Mihailova și lui Igori XXXXX Tiunicov care sunt coproprietari devălmași ai ap. X din str. XXXXX mun. XXXXX, în baza contractului de vânzare-cumpărare, trnsmitere-primire a locuinței în proprietate privată nr. 7-9367 din 21 decembrie 1995.

Mai cu seamă aici, instanța de recurs va remarca că, deși instanța de apel a stabilit că prima instanță s-a limitat doar la stabilirea cotelor-părți din bunul imobil proprietate în devălmășie și nu s-a dispus vinderea sau efectuarea cărorva acțiuni care ar prejudicia interesele lui Igori XXXXX Tiunicov, Tatianeii Tiunicova (Parkinson), sau succesorilor defunctei Olgăi Mihailova, instanța de apel a trecut cu vederea și nu a supus aprecierii argumentul lui Igori XXXXX Tiunicov din cererea de apel precum că dreptul la atribuirea bunului comun regimul proprietății comune pe cote-părți le revine coproprietarilor (f. d. 206 vol. I).

Or, conform art. 370 Cod civil, în vigoare la acel moment, reținut de altfel și de către instanța de apel, împărțirea bunului proprietate comună în devălmășie între coproprietarii devălmași se va face proporțional aportului fiecăruia la dobândirea bunului. Până la proba contrară, aportul coproprietarilor devălmași este prezumat a

fi egal.

În acest aspect, instanța de recurs notează că împărțirea bunurilor proprietate comună în devălmășie nu se face potrivit unei cote predeterminate, or, întinderea dreptului fiecărui coproprietar se stabilește cu prilejul detereminării cotelor-părți din bun.

Instanța de apel, însă, stabilind doar cota-parte a lui Igori XXXXX Tiunicov din bunul proprietate comună în devălmășie nu a ținut cont de faptul că la împărțirea bunului proprietate comună în devălmășie, urmează a fi stabilite cotele-părți a tuturor coproprietarilor, reținând că cotele-părți se prezumă a fi egale deoarece nu au fost prezentate probe ce ar răsturna prezumțiile legale privind proprietatea devălmașă și mărimea cotelor-părți.

Aceste aspecte sunt cu atât mai importante cu cât din materialele cauzei rezultă și faptul că coproprietarul devălmaș Olga Mihailova a decedat la 20 ianuarie 2016 și deși instanța de apel a considerat că la caz nu a fost posibil de stabilit succesorii Olgăi Mihailova, deoarece unica cerere de acceptare a succesiunii a averii Olgăi Mihailova parvenită de la Igori XXXXX Tiunicov a fost refuzată de către notarul Ghenadie Glușenco prin hotărârea nr. 2223 din 21 septembrie 2017, instanța de apel a trecut cu vederea că la materialele dosarului este anexată o cerere de chemare în judecată depusă la data de 20 noiembrie 2017 de către Igori XXXXX Tiunicov la Judecătoria Chișinpu sediul Centru, persoane interesate Inspectoratul Fiscal de Stat mun. Chișinău, Igori XXXXX Tiunicov și Tatiana Tiunicova (Parkinson), prin care a fost solicitată constatarea faptului care are valoarea juridică privind acceptarea de către Igori XXXXX Tiunicov a succesiunii asupra cotei-părți în devălmășie a Olgăi Mihailova din imobilul apartamentul nr. X din str. XXXXX mun. XXXXX (f. d. 82-83).

Ca urmare, instanța de apel urma să verifice dacă există un act de dispoziție judecătorească irevocabil cu privire la cererea de chemare în judecată a lui Igori XXXXX Tiunicov cu privire la constatarea faptului care are valoarea juridică privind acceptarea de către Igori XXXXX Tiunicov a succesiunii asupra cotei-părți în devălmășie a Olgăi Mihailova din imobilul apartamentul nr. X din str. XXXXX mun. XXXXX, care are importanță la stabilirea aportului la dobândirea bunului.

Astfel, omiterea aspectelor menționate de către instanța de apel, direct indică la examinarea superficială a apelului, fără a fi supusă controlului temeinicia și corectitudinea soluției date de prima instanță prin prisma prevederilor legale, aplicabile cazului.

Drept urmare, se stabilește că soluția instanței de apel nu conține o argumentare clară din care să rezulte certitudinea adoptării soluției la care s-a ajuns, având o motivare superficială, fără a fi abordate toate aspectele importante în speță, respectiv instanța de recurs fiind în imposibilitatea să exercite controlul judiciar asupra unei asemenea soluții și să verifice temeinicia și legalitatea hotărârii atacate cu privire la oricare dintre motivele prevăzute de lege.

În respectivul sens, se accentuează că prin neexpunerea de către instanță asupra tuturor argumentelor și probelor invocate, se constată nerespectarea la caz a standardelor unui proces echitabil garantate de art. 6 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, care prezumă dreptul

la o hotărâre motivată, instanța judecătorească fiind obligată a se expune asupra tuturor obiecțiilor invocate de către subiecți.

Prin urmare, din perspectiva celor expuse, este de observat că decizia instanței de apel nu se circumscrie exigențelor art. 239 -241 CPC, în condițiile în care nu sunt analizate raporturile juridice dintre părți prin prisma susținerilor, apărărilor și probelor din dosar, inclusiv asupra existenței abaterilor de la legalitate.

De aceea, motivarea hotărârii trebuie să fie clară, concisă și concretă în concordanță cu probele și actele de la dosar, ea constituind astfel o garanție pentru părțile din proces în fața eventualului arbitrar judecătoresc și, de altfel, singurul mijloc prin care se dă posibilitatea de a se putea exercita controlul judiciar.

Pe de altă parte, nemotivarea unei hotărâri judecătorești echivalează practic cu soluționarea procesului fără a intra în fondul acțiunii, de natură să justifice casarea cu trimitere spre rejudecare.

Față de cele de precedent, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa decizia instanței de apel și de a remite cauza spre rejudecare în instanța de apel, deoarece eroarea judiciară nu poate fi corectată de instanța de recurs.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și rejudecând cauza, să emită o hotărâre întemeiată și legală.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de Igori XXXXX Tiunicov, reprezentat de avocatul Petru Bălănel.

Se casează decizia din 15 ianuarie 2020 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Constantin Crețu, reprezentat de avocatul Petru Duluța împotriva lui Igori XXXXX Tiunicov cu privire la determinarea cotei-părți din bunul imobil, cu remiterea cauzei pentru rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, de un alt complet de judecători.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru

Dumitru Mardari

Nicolae Craiu